

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПрАТ «ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКИЙ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Кафедра міжнародних відносин, управління та адміністрування

ДО ЗАХИСТУ ДОПУЩЕНА

Зав. кафедрою _____

д.е.н., проф. Михайлик Д.П.

БАКАЛАВРСЬКА ДИПЛОМНА РОБОТА
АНАЛІЗ ДОХОДІВ ТА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Виконала

ст. гр. ФБС-129

Мазнева Є.С.

Керівник

к.е.н., доц

Гнеушева В.О.

Запоріжжя

2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 Теоретичні основи аналізу доходів та рентабельності підприємства.	
1.1 Сутність та завдання аналізу доходів та рентабельності підприємства..	5
1.2 Інформаційне забезпечення аналізу доходів та рентабельності підприємства.....	10
1.3 Методи аналізу доходів та рентабельності підприємства.....	15
РОЗДІЛ 2 Аналіз доходів та рентабельності підприємства	
2.1 Загальна характеристика підприємства	26
2.2 Формування та використання доходів підприємства.....	29
2.3 Рентабельність та оцінка фінансового стану підприємства.....	35
2.4 Аналіз фінансового стану підприємства.....	38
РОЗДІЛ 3 Напрями підвищення фінансових результатів підприємства	
3.1 Визначення ризиків ПрАТ «Дніпроспецсталь».....	44
3.2 Шляхи збільшення доходів та рентабельності підприємства.....	51
ВИСНОВКИ.....	56
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	58
ДОДАТКИ.....	61

ВСТУП

Актуальність теми. Фінансові результати є основною характеристикою результатів діяльності підприємства. На сьогоднішній день дуже актуальним є питання розвитку підприємства з метою одержання прибутку в складних економічних умовах. Рентабельність є показником економічної ефективності, що означає здатність підприємства отримувати прибуток, використовуючи ресурси, отримані від своєї діяльності. Тому рентабельність визначає економічний показник, як інструмент чистого доходу. Незалежно від галузі діяльності та форми власності підприємства, доходи підприємства набуває важливого значення.

Методологічною базою для дослідження даної теми стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань бухгалтерського обліку доходів приватних акціонерних підприємств, дослідження фінансового становища підприємства та нормативно-правові акти, які регулюють дану проблематику.

Галузеві аспекти доходів та рентабельності підприємства досліджували провідні науковці, серед яких: Алькема В. Г., Безрученко І. В., Яремко З.М., Фаріон В.Я., Кошельок Г.В., Н.Л. Мешкова, Є.В. Мних, О.В. Павловська, М.Д. Білик, Н.І. Власюк та ін.

Мета і завдання дослідження. Метою наукового дослідження є дослідження системи науково-методичних принципів і практичних методів з організації проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства шляхом теоретичного осмислення та практичного вирішення проблеми.

Завдання дослідження:

- аналіз теоретично-методологічних засад формування фінансових результатів діяльності підприємства;
- практичне виконання аналізу доходів та рентабельності на основі фінансової звітності об'єкта дослідження;
- відображення пропозицій щодо вдосконалення напрямків діяльності об'єкта дослідження.

Об'єктом дослідження є теоретичні та практичні аспекти аналізу доходів та рентабельності підприємства на прикладі Приватного акціонерного товариства «Електрометалургійний завод „Дніпроспецсталь“ імені А. М. Кузьміна» (ПрАТ «Дніпроспецсталь») – єдиного підприємства в Україні, яке спеціалізується на виготовленні спецсталей різного виду: сортового прокату, сталі, що калібрується, а також підшипникової, безнікелевої та хромонікелевої.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають при формуванні фінансових результатів підприємства у вигляді прибутку та рентабельності, а також, організація та методика ведення обліку та аналізу доходів і визначення рентабельності у приватних акціонерних підприємствах.

Методи дослідження. Під час написання дипломної роботи були використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження такі, як: системний аналіз, система показників та оціночний метод, методи причинно-наслідкового зв'язку та порівняння. Під час дослідження даної теми використовувались матеріали періодичних наукових видань та фінансова звітність підприємства.

Практичне значення отриманих результатів. Отримані результати наукових досліджень з питань аналізу доходів та рентабельності підприємства мають практичне значення і можуть бути використані в практиці приватних акціонерних підприємств.

Ключові слова: ПІДПРИЄМСТВО, АНАЛІЗ, ПРИБУТОК, ДОХІД, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, МЕТОДИ, ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ.

I ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ДОХОДІВ ТА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність та завдання аналізу доходів та рентабельності підприємства

Дохід підприємства – це фінансові ресурси підприємства, які формуються в результаті виробництва та реалізації товарів, робіт та послуг, забезпечують кругообіг основного та оборотного капіталу.

При плануванні доходу на підприємстві беруть участь усі виробничі та функціональні підрозділи підприємства задля ефективного та результативного використання ресурсів та матеріалів.

Для зростання доходів підприємство має проводити аналіз, встановлюючи оцінку з подальшим плануванням обсягу реалізації продукції (товарів, робіт та послуг), реалізуючи інструменти цінової політики та реалізуючи забезпечення якості продукції [1].

Доходи підприємства поділяються на:

- дохід від основної (операційної) діяльності – дохід від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг);
- інші операційні доходи – доходи, які висвітлюють суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, за винятком, доходу від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг);
- дохід від участі в капіталі – відображає надходження, що були отримані від інвестицій в підприємства (асоційовані, дочірні та спільні), облік яких здійснюється за участі в капіталі;
- інші фінансові доходи – представляють собою дивіденди, відсотки та інші доходи, що було отримані підприємством від фінансових інвестицій (крім доходів, які обліковуються за методом участі в капіталі);
- інші доходи – становлять доходи від реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів і майнових комплексів; дохід від не операційних курсових різниць та інші доходи, що виникають у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства.

Усі доходи підприємства поділяються за різними ознаками.

Класифікація доходів від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг) наступна:

1. За характером отримання:

- доходи від реалізації;
- позареалізаційні доходи.

2. За видами діяльності:

- доходи від комерційної діяльності;
- доходи від виробничої діяльності;
- доходи від посередницької діяльності;
- інші доходи.

3. За місцем, де доходи відображаються:

- бухгалтерські доходи (відображаються в бухгалтерських документах);
- приховані доходи (відображаються на рахунку реалізації).

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», не визнаються доходами такі надходження:

- суми податків та інших обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету;
- суми авансової оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
- надходження, що належать іншим особам;
- надходження від первинного розміщення цінних паперів;
- суми надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором;
- суми передплати продукції;
- суми завдатку під заставу або для погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором [2].

Рентабельність підприємства – це відносний показник, що відображає ефективність господарської та фінансової діяльності підприємства.

Рентабельність означає здатність підприємства отримувати прибуток від своєї фінансово-господарської діяльності, ефективно використовуючи її ресурси.

Показники рентабельності – це відносні показники фінансових результатів компанії та результативності її діяльності.

Рентабельність здатна розрахувати як ефективність всього підприємства в цілому, так і ефективність його окремих підрозділів виробництва [3, с. 192].

Основні фінансові показники рентабельності:

1. Показники рентабельності капіталу – рентабельність сукупного капіталу та рентабельність власного капіталу підприємства.
2. Показники рентабельності активів – рентабельність активів, необоротних активів, основних засобів та оборотних активів.
3. Показники рентабельності реалізації – відносний рівень валового прибутку, операційного прибутку та чистого прибутку.
4. Показники рентабельності витрат – рентабельність операційних витрат підприємства та витрати від звичайної діяльності.

Основні завдання аналізу рентабельності підприємства:

- оцінка ефективності діяльності підприємства;
- виявлення зміни рентабельності за певний період;
- виявлення економічних резервів зростання прибутку та рентабельності;
- розробка ефективних заходів для використання виявлених резервів;
- систематичний контроль за виконанням планів;
- виявлення факторів впливу на формування доходів;
- факторна оцінка зміни прибутку та рентабельності.

Аналіз рентабельності підприємства визначає ефективність ресурсів, що використовуються та частину прибутку, яка припадає на кожне джерело [4].

Система показників для розрахунку рентабельності включає в себе: рентабельність продукції (товарів, робіт та послуг), активів, інвестицій, продажів, виробництва, власних коштів та дострокових фінансових вкладень. Дані показники використовуються при виконанні аналізу фінансово-

господарської діяльності для розрахунку шляху вдосконалення ефективності головних напрямків діяльності підприємства.

При виконанні аналізу виробництва на підприємстві показники рентабельності класифікують:

1. показник рентабельності, розрахований на основі прибутку чи чинників рентабельності продукції;
2. показник рентабельності, розрахований за використанням виробничих активів;
3. показник рентабельності, розрахований на підставі потоків власних грошових коштів підприємства.

Система показників рентабельності, що розраховані на основі прибутку, формується на основі визначень рівнів рентабельності за показниками доходів підприємства, зазначається у фінансовій звітності підприємства та характеризує прибутковість продукції базисного і звітного періоду.

Показники рентабельності, які сформовані використанням виробничих активів, формуються на основі визначень рівнів рентабельності у залежності від змін суми та типу авансованих коштів (активи підприємства, інвестиційний капітал або акціонерний капітал).

Показники рентабельності, що розраховані з урахуванням потоків власних грошових коштів, формуються на основі визначення рівню рентабельності аналогічно показникам першої і другої групи, але замість доходу у визначення підставляється прибуток грошових коштів.

Основною метою аналізу доходів та рентабельності підприємства є виявлення, оцінка та впровадження зростання фінансових результатів, а також, можливість своєчасного виявлення проблем та розробки заходів, спрямованих на вирішенні проблем. Фінансові результати на підприємстві визначають рівень ефективності господарської діяльності.

Завдяки аналізу доходів та рентабельності підприємства можливо визначити величину чистого прибутку, тенденції змін та стабільність

основних елементів балансу, а також мінімізувати ризик прийнятих управлінських рішень.

Аналіз доходів та рентабельності підприємства ставить оцінку виконання плану за величиною прибутку та дозволяє розробити план щодо покращення роботи підприємства.

Показники результатів економічного аналізу впливають на прийняття управлінських рішень, так як становлять собою інформаційну базу для обґрунтування та впровадження стратегій щодо покращення ефективності діяльності підприємства. Н. Гудзенко та інші науковці зазначають, що в умовах невизначеного середовища, що постійно змінюється під впливом різних факторів, ефективна та результативна діяльність підприємства часто залежить від можливості розробки та впровадження дієвих управлінських рішень, що мають здійснюватися на базі аналітичної інформації [5, с. 102].

Аналіз та оцінка ефективності діяльності підприємства робиться за допомогою фінансової звітності, яка є необхідною складовою забезпечення фінансового аналізу та є основним джерелом інформації при проведенні аналізу підприємства.

Аналіз рентабельності підприємства проводиться за інформацією форми №1 та форми №2 фінансової звітності підприємства.

Н. Пігуль та інші науковці наголошують, що для успішного функціонування та розвитку підприємств важливо приділяти увагу такому результативному чиннику, як рівень рентабельності, тому що саме ефективна діяльність підприємств напряду залежить від отриманого прибутку.

Прибуткове підприємство має фінансові ресурси для розширення та вдосконалення діяльності, для здійснення інвестицій, для модернізації управлінських рішень та удосконалення системи технології виробництва [6, с. 193].

1.2 Інформаційне забезпечення аналізу доходів та рентабельності підприємства

Інформаційне забезпечення фінансового аналізу містить у своєму складі інформаційну базу та систему процесу перетворення даних. Під інформаційною базою розуміється систему впорядкованих даних, які використовуються в процесі проведення економічного аналізу підприємства. Якість інформаційної бази визначає прозорість, об'єктивність та достовірність економічного аналізу. Важливе місце в інформаційній базі фінансового аналізу займає бухгалтерський облік та фінансова звітність підприємства. Економічний аналіз на основі даних первинних документів та форм звітності забезпечує створення ефективних управлінських рішень.

Бухгалтерський облік та фінансова звітність підприємства ґрунтуються на таких принципах:

- повне висвітлення - фінансова звітність зобов'язана містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки економічних та господарських операцій та подій, спроможних вплинути на рішення, які сприймаються на її основі;
- автономність - підприємство розглядається як юридична особа, розрізнена від її власників, у зв'язку з чим особиста власність та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства;
- послідовність - постійне застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики підприємством можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами фінансової звітності та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, і повинна бути повністю та детально обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності;

- безперервність – постійна оцінка активів та зобов'язань підприємства проводиться з розрахунком на те, що його діяльність буде тривати у майбутньому;
- нарахування - доходи і витрати підприємства відображаються у фінансовій звітності на момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів;
- превалювання сутності над формою - операції обліковуються відповідно до їх юридичної форми;
- єдиний валютний вимірювач - вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці [7, ст.4].

Бухгалтерський облік на підприємстві повинен проводитись безперервно з моменту реєстрації підприємства до його ліквідації.

Доходи - збільшення економічного показника у вигляді збільшення активів або скорочення зобов'язань, що призводить до максимізації власного капіталу (за винятком максимізації капіталу за рахунок внесків власників).

Формування системи аналітичної інформації про розподіл та використання доходів полягає у зборі та обробці інформації, яка поділяється на внутрішню і зовнішню. Зовнішня інформація застосовується для оцінки та контролю дотримання законодавства, стандартів бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових документів. Зовнішня інформація досліджується у вигляді баз даних, які періодично оновлюються і переглядаються [8, с.164].

Система фінансових показників аналізу доходів підприємства включає абсолютні результативні показники: доходи підприємства; собівартість реалізації; рентабельність продажу продукції; активи, капітал та зобов'язання, а також відносні: динаміка доходів підприємства та показники інтенсивності економічних процесів (коефіцієнти доходності, рентабельності).

Методологічні основи обліку доходів і відображення їх у звітності визначаються МСФЗ 18 «Дохід» і П(С)БО 15 «Дохід». Важливим моментом облікової інтерпретації доходів є визначення моменту визнання, тобто

констатації факту, що об'єкт дослідження ідентифікований і відображений в звітності компанії. Визнання доходів і витрат - це звіт користувачам бухгалтерської інформації про те, що витрати були понесені, а доходи отримані. Економічна сутність доходу в контексті міжнародних стандартів полягає в надходженні економічних результатів протягом облікового періоду, яке виражається у зростанні активів чи скороченні зобов'язань, що зумовлює зростання власного капіталу підприємства, за винятком внесків учасників власного капіталу [9].

Згідно МСФЗ 18, доходи необхідно вимірювати в бухгалтерському обліку за справедливою вартістю, що була отримана або підлягає подальшому отриманню. Величина доходу визначається договором між організацією та покупцем або користувачем активу. Вона вимірюється за справедливою вартістю відшкодування, яка отримана або підлягає отриманню, при цьому необхідно врахувати суми всіх наданих оптових знижок, що надаються організацією. Відшкодування зазвичай виражається у формі грошових коштів або їх еквівалентів, а сумою доходу є отримана або яка підлягає отриманню сума коштів або їх еквівалентів. Стандарт підкреслює, якщо передбачено відстрочення надходження грошових коштів (чи їх еквівалентів), справедлива вартість відшкодування повинна бути меншою за номінальну суму грошових коштів, яка підлягає фактичному отриманню [9].

Для проведення фінансового аналізу доходів підприємства застосовується: горизонтальний, вертикальний і трендовий аналізи, які надають можливість виявити вплив складових елементів на об'єкт аналізу в досягненні кінцевого результату, зміну їх частки, оцінку розвитку доходів підприємства, спрогнозувати його можливий рівень в найближчому майбутньому.

Система показників аналізу доходів від реалізації продукції розкриває рівень розвитку підприємства, його становище на ринку, дозволяє порівняти досягнуті результати з результатами конкурентів, прослідкувати тенденцію

зміни основних параметрів діяльності. Все це сприяє підвищенню ефективності діяльності та прийняття ефективних управлінських рішень.

Рентабельність показує ефективність фінансової діяльності конкретного економічного суб'єкта, щодо інших суб'єктів, незалежно від розмірів і характеру його економічної діяльності [10].

Інформаційна система аналізу рентабельності – це сукупність інформації про підприємство, результати її роботи, вихідні дані і кінцеві результати аналізу, що надходять в систему управління, тобто являє собою систему даних, які характеризують фінансові результати діяльності підприємства.

Забезпечення інформаційного забезпечення аналізу рентабельності підприємства – це процес підбору відповідних показників для контролю та оцінки, прогнозування та прийняття дієвих управлінських рішень. Зміст системи інформаційного забезпечення, її ефективність та значення визначаються галузевими особливостями діяльності підприємства, їх організаційно-правовою формою тощо.

Основним джерелом для аналізу фінансового стану підприємства, фінансові результати його діяльності та зміни в її фінансовому становищі є бухгалтерська (фінансова) звітність.

Фінансова звітність складається на основі даних бухгалтерського обліку та нормативні документи, які визначають склад, порядок, форми і терміни формування бухгалтерської звітності, зазначають ряд вимог до неї.

Джерелами інформаційної бази економічного аналізу рентабельності продукції підприємства є:

- статут, який містить основні відомості про господарюючий суб'єкт, напрямки його діяльності;
- облікова політика, яка містить методи аналізу активів та зобов'язань, порядок постійного контролю за господарськими операціями;
- фінансова звітність підприємстві.

Зазвичай, для проведення аналізу показників рентабельності підприємства використовується бухгалтерська (фінансова) звітність компанії: - форма №1 «Баланс підприємства» (Звіт про фінансовий стан).

Головний документ в складі фінансової звітності підприємства займає бухгалтерський баланс, структура якого дає змогу проаналізувати та оцінити його фінансовий стан на дату його складання.

Форма №1 «Баланс» – звіт про активи та зобов'язання підприємства, вартість яких виражена в грошових одиницях; він відображає активи підприємства (кошти підприємства) та зобов'язання (джерела їх фінансування); показники у формі №1 є оцінками. Зобов'язання містять дані про гроші, які отримані підприємством та місце походження. Активи відображають те, як підприємство використовувало отримані ним гроші. Загальна сума активів має дорівнювати загальній сумі зобов'язань перед кредиторами та акціонерами. Баланс відображує зміни на певний момент часу та складається станом на кінець дня звітного періоду.

Форма №2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід) – одна з форм бухгалтерської звітності підприємства, яка показує фінансовий результат діяльності компанії за визначений період (зазвичай, за рік), а саме: інформація про доходи, витрати, прибуток, збиток та інформація про сукупний дохід підприємства за звітний період.

Між бухгалтерським балансом підприємства і звітом про фінансові результати є тісний взаємозв'язок, що відображається через:

- фінансовий результат господарської діяльності підприємства;
- планові та звітні калькуляції;
- інформацію про ціни продукції підприємства.

1.3 Методи аналізу доходів та рентабельності підприємства

Питання методів аналізу доходів та рентабельності діяльності підприємства зображено в наукових роботах закордонних та вітчизняних вчених, таких як: Савицька Г.В., Шеремет А.Д., Сайфулін Р.С., Мец В.О., Івахненко В.М., Мельник В.М., Бутинець Ф.Ф., Гладченко Ю.В., Кононенко О., Маханько О., Грабовецький Б.Є., Мошенський С.З., Олійник О.В. та ін.

Доходи та рентабельність, які характеризують абсолютну і відносну ефективність діяльності підприємства відповідно, є фінансовими результатами, завдяки яким можливе успішне функціонування підприємства в умовах світового ринку [11].

Основна роль доходів та рентабельності підприємства зобов'язує максимізувати важливість аналізу, виявити досягнення та проблеми в діяльності підприємства, головним чином, у виробництві та реалізації продукції, визначити не тільки взаємозв'язки прибутку і рентабельності з іншими показниками діяльності підприємства, але і конкретні прояви цих взаємозв'язків, для підвищення рівню доходів та рентабельності компанії.

Інформаційною базою для проведення аналізу доходів та рентабельності підприємства є форми бухгалтерської звітності №1 «Баланс підприємства», №2 «Звіт про фінансові результати», №3 «Звіт про рух грошових коштів», №4 «Звіт про власний капітал», №5 «Примітки до річної фінансової звітності», фінансовий план, дані рахунків бухгалтерської звітності тощо.

Методи аналізу доходів та рентабельності – це комплекс науково-методичних інструментів та принципи дослідження прибутковості та конкурентоспроможності підприємства.

Аналіз доходів та рентабельності підприємства полягає у тому, що він містить в собі дослідження факторів, які пов'язані з виробництвом, де прибуток створюється, і з реалізацією обігу.

Методи здійснення аналізу доходів та рентабельності підприємства:

- коефіцієнтний метод;
- метод відносних різниць;

- метод базисних підстановок;
- метод горизонтального і вертикального порівняльного аналізу;
- метод кореляційного і регресійного аналізу.

У процесі аналізу фінансових результатів на першому етапі необхідно оцінити їх рівень та дослідити їх динаміку; виділити структуру прибутку звітного періоду; зміну окремих складових та факторний вплив на суму прибутку, зміну темпів зростання прибутку в напрямку окремих його складових частин тощо.

Під час виконання аналітичного дослідження необхідно оцінити виконання плану підприємства за величиною його прибутку та визначити рівні його характеру на найближчу перспективу. Такий план містить в собі виявлення проблем та зосередження на ефективних можливостях підприємства отримувати прибутки, а отже, є інструментом перспективного аналізу.

Після проведення оцінки динаміки фінансових результатів важливо провести аналіз їх структури. Для цього потрібно проаналізувати структуру доходів і витрат, понесених для отримання цих доходів, адже у ході їх порівняння й визначається фінансові результати. Аналіз структури та динаміки доходів і витрат свідчить про доцільність здійснення витрат у порівнянні з отриманими доходами.

Вертикальний аналіз свідчить про структуру фінансових результатів підприємства. Існує дві основні причини, які обумовлюють необхідність та важливість проведення вертикального аналізу:

- перехід до відносних показників дозволяє проводити міжгосподарські порівняння результатів діяльності підприємства;
- відносні показники, в свою чергу, виявляють негативний вплив інфляційних процесів, які можуть суттєво викривляти абсолютні показники фінансової звітності і тим самим затрудняти їх співставлення в динаміці.

Горизонтальний і вертикальний аналіз взаємодоповнюють один одного, а деякі показники можна віднести як до інструментів горизонтального, так і до інструментів вертикального аналізу.

Після проведення аналізу динаміки та структури фінансових результатів підприємства можуть бути виділені такі варіанти аналітичних висновків:

Таблиця 1.1

Висновки аналізу динаміки та структури фінансових результатів

Вимоги аналізу	Висновки
Загальна оцінка виконання фінансового плану за прибутку	план виконано; змін не потребує
	план не виконано; необхідність доопрацювання
	план перевиконано; створення нової стратегії
Зміна окремих елементів та вплив цієї зміни на загальний фінансовий результат підприємства	зміна окремих елементів прибутку збільшує загальний прибуток (збиток)
	зміна окремих елементів прибутку скорочує загальний прибуток (збиток)
Зміна темпів зростання окремих складових частин	темп зростання прибутку в порівнянні з базисним роком збільшився
	темп зростання прибутку в порівнянні з базисним роком скоротився

Оцінка якості прибутку виконується за різними критеріями, головним з яких є:

- достовірність та прозорість;
- реальність звітності;
- стабільність головних складових фінансових результатів;
- зміна облікової політики підприємства та її вплив на формування фінансових результатів;
- репутація компанії.

Для оцінки рівня якості прибутку підприємства використовуються результати аналізу його динаміки та структури. Якщо протягом зазначеного часу спостерігається тенденція темпів зростання прибутку, а в його складі переважна його частина складників належить результатам від виробничої діяльності, то якість прибутку можна вважати високою.

Показники аналізу доходів та рентабельності підприємства, що впливають на прийняття управлінських рішень:

- сучасні методи аналізу фінансових показників діяльності компанії;
- чиста інформація про результати діяльності;
- оцінка та формування висновків щодо стану підприємства;
- визначення методів ліквідації проблем.

Факторний аналіз – це комплекс методів аналізування та визначення впливу дій факторів на величину системних показників. Одним з методів проведення факторного аналізу є метод елімінування.

Елімінування – це метод виключення впливу всіх факторів на величину системного показника, крім одного. Всі фактори піддаються впливу незалежно один від одного, тому метод елімінування детально відображає вплив кожного фактора на величину досліджуваного елемента окремо.

У фінансовому аналізі застосовуються такі прийоми елімінування:

- метод абсолютних різниць;
- метод відносних різниць;
- метод ланцюгових підстановок;
- індексний метод.

Метод абсолютних різниць полягає в тому, що величина впливу факторів розраховується добутком абсолютного приросту. Метод абсолютних різниць набув широкого застосування у фінансовому аналізі, хоча можливість даного методу є обмеженою. Таким чином, при застосуванні методу абсолютних різниць, рівень впливу факторів можна розрахувати множенням абсолютного відхилення вибраного фактора на базисне значення факторів та на фактичну величину факторів.

Показники рентабельності представляють собою відносні характеристики фінансового результату та ефективності діяльності підприємства. Показники рентабельності дають характеристику доходності підприємства за різними показниками.

Метод відносних різниць використовується для вимірювання впливу факторів на системний показник в таких моделях, де він представлений у вигляді добутку факторів. Розрахунки впливу факторів на досліджуване явище проводяться виходячи з відносних показників їх зміни, що виражені у відсотках або коефіцієнтах. Для визначення впливу першого фактору на результативний показник необхідно базисне значення результативного показника помножити на відносне відхилення першого фактора, яке виражене у відсотках, і поділити на 100. Незначні відхилення можуть бути зумовлені неточністю підрахунків відносних відхилень, що виражаються у відсотках або коефіцієнтах.

Метод ланцюгових підстановок застосовується для розрахунку впливу факторів в різних типах факторних моделей. Даний метод полягає у визначенні впливу окремих факторів на зміну величини результативного показника за допомогою заміни базисної величини кожного факторного показника у факторній моделі на фактичну величину у звітному періоді. Порівняння величини результативного показника до та після зміни рівня того чи іншого показника елімінує вплив усіх інших факторів, крім одного, та визначає вплив на приріст результативного показника. Використання методу ланцюгових підстановок потребує знання взаємозв'язків факторів, уміння правильно їх класифікувати та систематизувати.

Індексний метод використовують для дослідження економічних чинників, які формуються під впливом різних факторів, кожен з яких схильний до динамічних змін. Загальні індекси обсягу реалізації товарів підприємства характеризують динаміку загальної виручки від реалізації, але не відображають зміну обсягу продажу товарів.

Керівництво підприємства перед початком виробництва продукції повинно має скласти план, на який прибуток можна розраховувати і як ліквідувати проблему щодо максимізації прибутку. Максимального прибутку можна досягнути при рівності граничного доходу граничним витратам. Треба визначити, при яких співвідношеннях обсягу виробництва продукції, її ціни та

витрат, що перебувають у певній залежності одне від одного, настає рівність граничного доходу граничним витратам. Максимізація прибутку в математичній формі має вигляд:

$$R = (CX) - C \rightarrow \max, \quad (1.1)$$

де R – прибуток від реалізації;

X – кількість товару;

C – ціна одиниці товару;

CX – дохід (виручка) від реалізації товару;

C – витрати виробництва.

Підприємство можна вважати рентабельним, якщо в результаті реалізації своєї продукції покриває витрати та одержує прибуток.

На величину прибутку від виробничої діяльності впливають такі показники:

- зміна обсягу продукції;
- зміна цін на продукцію;
- зміна структури випущеної продукції;
- зміна собівартості продукції.

Показник точки беззбитковості необхідно використовувати при:

- введенні у виробництво нового продукту;
- модернізації виробничих потужностей;
- створення нового підприємства;
- зміні виробничої чи адміністративної діяльності підприємства.

Рентабельність операційної діяльності оцінює вигідність для підприємства виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг та продаж товарів). Рівень рентабельності операційної діяльності впливає на виявлення резервів, спрямованих на підвищення рентабельності та конкурентоспроможності підприємства, а також, на прийняття стратегічних управлінських рішень.

Рівень рентабельності приватних підприємств напряму залежить від величини прибутку, обігу товарної продукції, витрат виробництва, величини основних виробничих фондів. Важливими факторами, які забезпечують зростання прибутку і рентабельності підприємства, забезпечують темп зросту продуктивності праці на підприємстві є економія матеріальних ресурсів, підвищення фондівіддачі та рівня технічного прогресу, а саме: механізації та автоматизації трудомістких технологічних процесів, удосконалення управління виробництва та інше [12].

Основними показниками рентабельності є:

1. Коефіцієнт рентабельності активів – визначає ефективність використання активів підприємства:

$$\text{Коефіцієнт рентабельності активів} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість активів}} * 100\% \quad (1.2)$$

Рентабельність активів можна зобразити як ефективність використання матеріальних та фінансових ресурсів: рентабельність продаж та оборотності активів. Чим менше частка прибутку у ціні, тим більша повинна бути швидкість обороту, щоб рентабельність вкладень у підприємство була достатня. Та навпаки, чим нижще швидкість обороту, тим більшою повинна бути частка прибутку у ціні товару.

2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу – відображає кількість прибутку, яка припадає на одну гривню залучених власних коштів:

$$\text{Коефіцієнт рентабельності власного капіталу} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} * 100\% \quad (1.3)$$

На рівень рентабельності власного капіталу впливає показник рентабельності активів.

3. Коефіцієнт рентабельності продукції – розраховує обсяг чистого прибутку на кожну гривню продажів:

$$\text{Коефіцієнт рентабельності продукції} = \frac{\text{Прибуток від реалізації продукції}}{\text{Собівартість реалізованої продукції}} * 100\% \quad (1.4)$$

4. Коефіцієнт рентабельності діяльності – відображає результативність роботи підприємства, якщо воно націлене на отримання прибутку у короткостроковій перспективі та оцінює якість управлінських рішень стосовно фінансово-господарської та інвестиційної діяльності підприємства:

$$\text{Коефіцієнт рентабельності діяльності} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Загально виробнича собівартість}} * 100\% \quad (1.5)$$

Рентабельність операційної діяльності розраховується як відносне відхилення фінансового результату від операційної діяльності до операційних витрат за формулою:

$$R_{од} = (\text{ФРОД}/C + AB + BЗ + IOB) \times 100\%, \quad (1.6)$$

де, *ФРОД* – фінансовий результат від операційної діяльності;

C – собівартість реалізованої продукції;

AB – адміністративні витрати;

BЗ – витрати на збут;

IOB – інші операційні витрати.

Рентабельність звичайної діяльності – відношення фінансового результату від звичайної діяльності до витрат від звичайної діяльності:

$$R_{зд} = (\text{ФРЗД} / C + AB + BЗ + IOB + \text{ФВ} + IB + ЗВ) \times 100\%, \quad (1.7)$$

де, *ФРЗД* – фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування;

ФВ – фінансові витрати;

IB – інші витрати;

ЗВ – звичайні витрати.

Рентабельність звичайної діяльності відображає ефективність та прибутковість діяльності та вказує на її слабкі місця.

Рентабельність господарської діяльності визначається відношенням загального фінансового результату від звичайної діяльності до витрат підприємства та відображає суму прибутку, одержаного в результаті господарської діяльності з 1 грн. загальних витрат:

$$P_{id} = (ЧП / C + АВ + ВЗ + IOB + ФВ + IB + ЗВ) \times 100\%, \quad (1.8)$$

де, *ЧП* – величина чистого прибутку чи збитку, одержаного підприємством.

5. Рентабельність продажу – визначає дохід операційної діяльності підприємства та вказує на рівень чистого прибутку, який підприємство отримує від продажу продукції (товарів, робіт та послуг):

$$\text{Рентабельність продажу} = \text{Прибуток від реалізації} / \text{Чиста виручка від реалізації} * 100\% \quad (1.9)$$

Для визначення причинно-наслідкових зв'язків використовується логіко-інформаційне моделювання фінансових показників і процесів. Це надає можливість отримати чітке уявлення про досліджуваний об'єкт та надати якісну характеристику його внутрішньої структури та зовнішніх зв'язків.

За оцінки рівня рентабельності ведеться факторний аналіз чинників з застосуванням трьох або п'яти факторних моделей.

Моделювання факторних систем впливу зосереджується на основних критеріях виокремлення факторів як елементів цих систем: причинності, достатньої специфіки, платоспроможності, облікової можливості. [13].

Трьох факторна модель рентабельності має на меті визначення рівня рентабельності власного капіталу як добуток чистої рентабельності реалізації активів та коефіцієнт фінансового левериджу.

Вона розраховується по формулі:

$$R_{вк} = R_{чис} \times K_{оба} \times K_{фл}, \quad (1.10)$$

де, *R_{чис}* – чиста рентабельність;

Коба – коефіцієнт оборотності активів;

Кфл – коефіцієнт фінансового левериджу.

Рентабельність власного капіталу напряму залежить від рівня рентабельності продукції, швидкості обороту капіталу та співвідношення власного та залученого капіталу. За інших умов віддача капіталу буде підвищуватися при підвищенні частки залученого капіталу у складі сукупного. За цією моделлю факторний аналіз проводиться за допомогою метода ланцюгових підстановок.

Виконання завдань факторного аналізу полягає в тому, щоб обрати фактори для аналізу, класифікувати та дослідити їх для створення заходів щодо комплексного підходу дослідження їх впливу на фінансові результати.

Основні завдання факторного аналізу:

- визначення структури факторів, що здійснюють вплив на досліджувані системні показники;
- класифікація факторів з метою забезпечення групування їх за ступенем впливу на результати господарської діяльності;
- визначення рівень впливу залежності між факторними та результативними показниками підприємства;
- перевірка моделі на адекватність і при необхідності уточнення;
- визначення рівня впливу факторів на зміну величини результативного показника;
- практичне використання аналізу для створення стратегії щодо управління економічними процесами на підприємстві [14].

Необхідно визначити форму залежності між результативним і факторним показником, тобто побудувати факторну модель, яку за ступенем необхідності можна розкласти на фактори більш високого порядку [15].

Проведення факторного аналізу діяльності підприємства включає, в першу чергу, визначення типу факторної моделі. Можна виділити детермінований та стохастичний типи, однак для оцінки фінансового стану підприємства, як правило, використовують детермінований, оскільки для

нього є характерним функціональний зв'язок факторів з досліджуваним показником, а для стохастичного притаманний неповний, ймовірний (кореляційний) зв'язок факторів з досліджуваним показником [16].

Розрахунок рентабельності власного капіталу та метод факторного аналізу дають змогу зазначити вплив факторів на відхилення досліджуваного показника відносно базового рівня і з'ясувати можливості його зростання, а також, оперативно керувати факторами, що визначають це зростання, шляхом моделювання варіативних ситуацій з метою досягнення оптимально-стабільного рівня вигоди власників.

Трифакторна мультиплікативна модель має найрезультативніший зміст, оскільки вона відображає пряму залежність показника рентабельності власного капіталу від факторів його формування у зв'язку з використанням показників, відображених у трьох основних зонах фінансової звітності підприємства:

- прибутковість реалізації з використанням елементів звіту про фінансові результати (форма №2, р.1);
- коефіцієнт ділової активності, який демонструє якість та ефективність використання сукупних активів підприємства, відображених у балансі (форма №1 (актив));
- коефіцієнт фінансової структури, який відображає фінансову залежність між сукупним капіталом і власними джерелами підприємства та характеризує рівень фінансового важеля за балансом (форма №1 (пасив)) [16].

II Аналіз доходів та рентабельності підприємства

2.1 Загальна характеристика підприємства

Для дослідження фінансових результатів як економічних відносин було взято підприємство «Дніпроспецсталь».

Приватне акціонерне товариство «ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД «Дніпроспецсталь» ІМ. А.М. КУЗЬМІНА» – єдина в Україні компанія, яка спеціалізується на випуску таких спецсталей: сортового прокату, сталі, що калібрується, а також підшипникової, безнікелевої, хромонікелевої.

За даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань дата заснування ПРАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» — 15.04.1994.

ПРАТ «Дніпроспецсталь» виробляє та реалізує металопродукцію з нержавіючих, інструментальних, швидкорізальних (у т. ч. виготовлених методом порошкової металургії), конструкційних, легованих і вуглецевих сталей. Технологія, що використовується підприємством, дозволяє виробляти високоякісні сталі та сплави, які використовуються в найбільш відповідальних галузях промисловості – машинобудуванні, суднобудуванні, автомобілебудуванні, авіакосмічній та нафтогазовидобувній галузях. З виготовленого металу виготовляють деталі машин і механізмів, безшовні труби і підшипники, інструменти для подальшої обробки металів та сплавів.

Географічне розташування компанії дає значну перевагу у виході на ринки СНД і ЄС. Продукція Дніпроспецсталі затребувана у понад 60 країнах. ПРАТ «Дніпроспецсталь» розширює свою присутність в Європі, Америці та Азії, співпрацюючи з партнерами й дистриб'юторами в 15 країнах світу.

Система менеджменту якості ПРАТ «Дніпроспецсталь» сертифікована на відповідність міжнародному стандарту ISO 9001:2015 органом із сертифікації TÜV Thüringen (офіційний представник органу в Україні "Компанія TÜV Thüringen Ukraine") [17].

Предметом діяльності є заготівля, переробка металобрухту чорних металів. Спеціалістами підприємства розроблені технології виробництва

широкої гами інструментальних ледебуритних марок сталі, в т.ч. високованадієвих (9-11%V), безвольфрамових сталей. Методом порошкової металургії освоєно більш 32 марок швидкоріжучих та інструментальних сталей згідно з ГОСТ, DIN та ASTM.

В залежності від вимог Споживача та виду товарів, метал може постачатись в термообробленому стані або без термообробки. Підприємство володіє необхідним технічним обладнанням для виконання операцій термообробки та поставки металу з відпалюванням, після нормалізації, з закалкою для аустенітних нержавіючих сталей.

Основними споживачами нержавіючої металопродукції ПрАТ «Дніпроспецсталь» є виробники безшовних нержавіючих труб, фланців та фітінгів. Компанія також виробляє вузькоспеціалізовану продукцію – ковані шайби, поковки перемінного перетину, котрі задовольняють найвимогливіші потреби виробництва атомної енергетики. Важливішою перевагою ПрАТ «Дніпроспецсталь» над іншими виробниками спеціальних сталей на ринку є технологічна можливість виробляти прутки у широкому діапазоні розмірів: гарячекатані від 8 до 220 мм, ковані від 80 до 550 мм.

Основні переваги продукції ПрАТ «Дніпроспецсталь» перед конкурентами на ринку збуту:

- високий рівень якості сталі;
- раціональне співвідношення ціни металопродукату та його якості;
- широкий асортимент продукції марок сталей.

Карантинні обмеження та заходи, які значно вплинули та продовжують впливати на рівень економічної активності підприємств. Так, у 2020 році відбулося падіння обсягів промислового виробництва в Україні на 5,2% порівняно з 2019 роком, а рівень інфляції збільшився до 5%. У свою чергу, у 2020 році ціни виробників промислової продукції зросли на 14,5% порівняно з 2019 роком.

Коливання на світовому ринку збуту металургії протягом 2020 року разом із зазначеними економічними умовами призвели до спаду

металургійного виробництва в Україні на 8,6% порівняно з 2019 роком та негативно вплинули на обсяги реалізації та результати діяльності Підприємства протягом зазначеного періоду. Окрім цього, внаслідок девальвації гривні щодо іноземних валют Компанія отримала чистий збиток від курсових різниць у розмірі 697 375 тис. грн. протягом 2020 року (2019 рік: чистий дохід від курсових різниць 623 463 тис. грн.).

Підприємство є потужним експортером металургійної продукції та виробляє високоякісні металургійні вироби широкої номенклатури, на які існує сталий попит. Питома вага експорту готової продукції складала 68% від загального доходу від реалізації продукції за 2020 рік (2019 рік: 61%), що дозволило Підприємству отримати валовий прибуток у розмірі 541 832 тис. грн. (2019 рік: 464 733 тис. грн.) та чисті грошові потоки від операційної діяльності в розмірі 521 765 тис. грн. (2019 рік: 571 236 тис. грн.).

ПрАТ «Дніпроспецсталь» постійно розробляє заходи, що направлені на оптимізацію виробничих та операційних витрат, а також підвищення ефективності виробництва, передусім шляхом впровадження вдосконалення енерго- та ресурсозберігаючих технологій. Керівництво вважає, що комплекс організаційних програм разом із наявним портфелем замовлень дозволить забезпечити прибутковість діяльності підприємства у майбутньому [18].

ПрАТ «Дніпроспецсталь» розглядає позиковий капітал та акціонерний капітал як основні джерела формування капіталу. При управлінні капіталом головними цілями підприємства є забезпечення безперервної діяльності підприємства з метою отримання прибутків акціонерами та вигід для інших зацікавлених осіб, а також забезпечення фінансування поточних потреб підприємства, його капітальних витрат та стратегії розвитку компанії.

Політика управління капіталом підприємства, головним чином, спрямована на забезпечення та максимізацію оптимальної структури капіталу з метою зниження вартості капіталу [18].

2.2 Формування та використання доходів підприємства

Аналізуючи діяльність підприємства, необхідно розуміти, що від фінансових результатів залежить ефективність його діяльності. Для аналізу діяльності підприємства ПрАТ «Дніпроспецсталь» був проведений аналіз основних фінансових показників за 2018-2021 роки (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1

Основні фінансові показники діяльності ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки

Показники, тис. грн	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення					
					Абсолютне			Питома вага, %		
					2019- 2018	2020- 2019	2021- 2020	2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020
Чистий дохід від реалізації продукції	9630 970	8291 100	7113 451	7241 187	- 1 339 817	-1 177 649	127 736	86,09	85,80	101,8
Собівартість реалізованої продукції	9111 430	7821 661	6571 619	6891 374	- 1 289 769	-1 250 042	31975 5	85,84	84,02	104,9
Продуктивність праці одного працюючого	1843 ,59	1700 ,39	1524 ,86	1632 ,48	- 143,2	-175, 53	107,62	92,23	89,68	106,05
Фонд оплати праці	793 964	863 275	851 313	839 673	69 311	-11962	-11640	108,72	98,61	98,63
Середньомісячна заробітна плата одного працюючого	12,6 7	14,7 5	15,2 1	16,5 4	2,09	0,46	1,33	116,42	103,07	108,74
Середньорічна вартість основних засобів	4852 526	4806 147	4550 465	4548 912	- 46 379	-255 682	-1553	99,04	94,68	99,97
Середньорічні залишки оборотних засобів	2999 388	2680 808	2319 487, 5	2174 969	- 318 580	-361 320,5	-144 518,5	89,38	86,52	93,77

Після проведення аналізу основних фінансових показників ПрАТ «Дніпроспецсталь» можемо зауважити, що на відміну від 2019 та 2021 років, 2018 та 2020 роки були збитковими. Основні фінансові показники підприємства можна представити у такому вигляді (рис. 2.1):

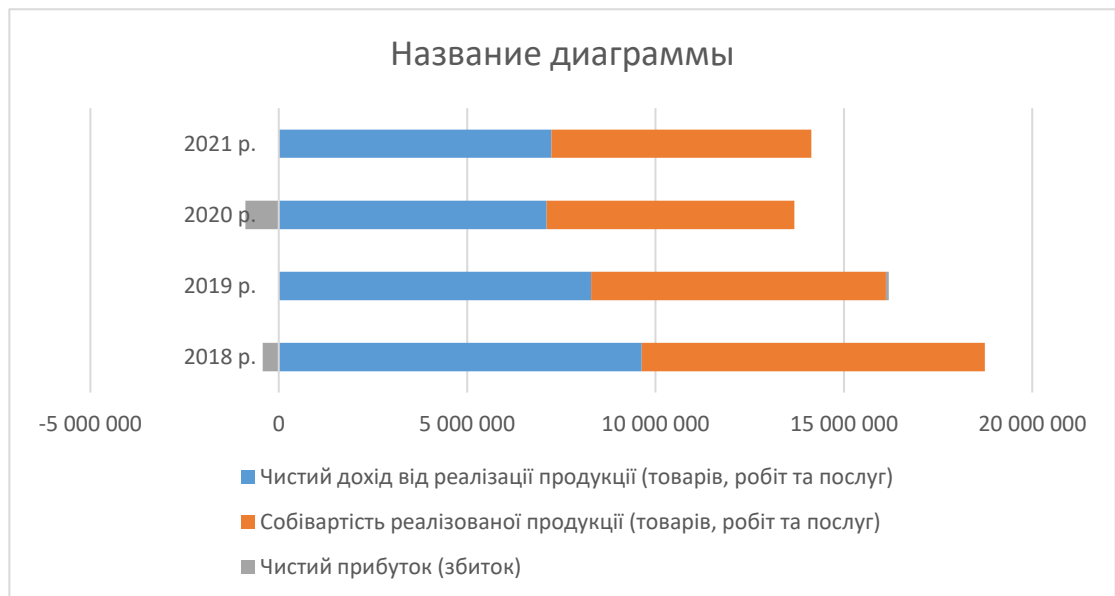

Рис. 2.1 Основні фінансові показники ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки

З рис. 2.1 видно, що 2018 та 2020 роки – збиткові (чистий дохід становить – 8 291 100 тис. грн та – 7 113 450 тис. грн відповідно), в той час як чистий дохід у 2019 році – 82 809 тис. грн. Протягом 2018-2020 років можна побачити тенденцію перевищення темпу зростання витрат над отриманими доходами від реалізації. Відбувається зниження чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг) на 14,09%, що вказує на низьку конкурентоспроможність підприємства на фінансовому ринку.

Для практичного прикладу проаналізуємо фінансовий результат підприємства ПрАТ «Дніпроспецсталь» за допомогою динаміки доходу.

Динаміка доходів підприємства за 2018-2020 роки наведена у таблиці 2.1. Фінансова звітність підприємства, яка необхідна для аналізу, наведена в додатках.

Чистий прибуток ПрАТ «Дніпроспецсталь», який формується після відрахувань і формування фондів, використовується у порядку, встановленому загальними зборами учасників підприємства.

Таблиця 2.2

Динаміка доходів ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки

Показники, тис. грн	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення					
					Абсолютне			Темп росту		
					2019- 2018	2020- 2019	2021- 2020	2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020
Чистий дохід від реалізації продукції	9630 970	8291 100	7113 451	7241 187	- 1 339 817	-1 177 649	127 736	86,09	85,8	101,8
Інші операційні доходи	64 877	136 455	56 886	94 308	71 578	-795 69	37 422	210, 33	41,69	165,8
Дохід від участі в капіталі	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші фінансові доходи	31 985	35 057	14 421	121	3 072	-20 636	-14 300	109,6	41,14	0,84
Інші доходи	61 651	553 475	693 172	20 5661	491 824	139 697	205 592	897,8	125, 23	29,67

Дані таблиці 2.2 можемо представити у такому вигляді (рис. 2.2):

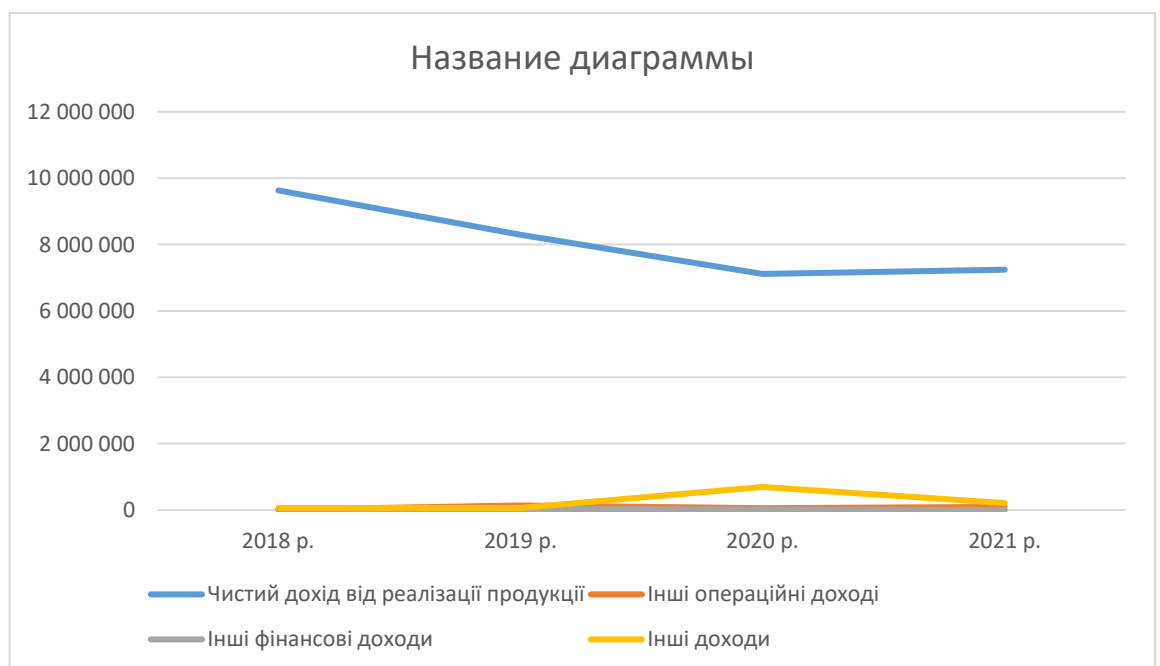

Рис.2.2 Динаміка доходів ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки

Аналізуючи дані таблиці 2.2, слід відмітити, що у підприємства за даний період присутня тенденція зменшення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг).

Чистий дохід від реалізації продукції у 2019 р. в порівнянні з 2018 р. зменшився на 1 339 817 тис. грн., у 2020 р. в порівнянні з 2019 р. зменшився на 1 177 649 тис. грн.

Величина чистого доходу від реалізації продукції залишається на доволі низькому рівні, що свідчить про те, що підприємство має переглянути свою політику щодо доходів з метою їх збільшення.

Аналіз доходів від реалізації продукції підприємства за 2018-2020 роки наведений у таблиці 2.3.

У таблиці 2.3 наведені доходи підприємства ПрАТ «Дніпроспецсталь» від продажу виробів конкретної номенклатури (реалізація металопродукції).

Чистий дохід від реалізації продукції визначається у певний момент часу на основі умов договорів із покупцями [19].

Станом на 31.12.2019 чистий дохід від реалізації металопродукції трьом контрагентам, разом із договорами комісії, складав 4 705 432 тис. грн. (2018 р.: 5 523 189 тис. грн.; 2020 р.: 4 544 730 тис. грн.). Винагорода за вищесказаними договорами комісії, віднесена до витрат на збут на 2019 рік, склала 1 490 тис. грн [19].

Таблиця 2.3

Динаміка чистого доходу від реалізації продукції ПрАТ
«Дніпроспецсталь» за 2018-2020 роки

Показники, тис. грн	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення			
				2019- 2018	2019/ 2018	2020- 2019	2020/ 2019
Нержавіюча сталь	5 284 435	4 729 872	3 875 699	-554 563	89,5	-854 173	81,94
Конструкційна сталь	2 301 041	1 937 203	1 764 868	-363 838	84,18	-172 335	91,1
Інструментальна сталь	1 113 611	846 040	915 469	-267 571	75,97	69 429	108,2
Швидкорізальна інструментальна сталь	289 842	338 486	224 243	48 644	116,8	-114 243	66,25
Жаростійка сталь	313 378	243 654	189 904	-69 724	77,75	-53 750	77,94
Підшипникова сталь	304 274	182 628	109 333	-121 646	60,68	-73 295	59,87
Звичайна сталь	-	-	18 888	-	-	18 888	-
Спеціальні сплави нікелевмісткі	6 127	-	5 070	-6 127	-	5 070	-
Сталь з особливими властивостями	-	-	2 749	-	-	2 749	-
Інше	18 209	13 217	13 835	-4 992	72,58	618	104,7
Всього	9 630 917	8 291 100	7 120 058	-1 339 817	86,09	-1 171 042	85,88

Таким чином, представлені дані свідчать, що 2018-2020 роки функціонування підприємство зазнало збитки, діяльність виявилася неефективною.

У 2020 році, на відміну від 2019 року, бачимо зростання обсягів виробництва в натуральному та зниження у вартісному виразі:

- здача сталі - 225,1 тис. т, 102,7 % до рівня попереднього року;
- виробництво прокату - 154,2 тис. т, 101,3 % до рівня попереднього року;
- експорт металопродукції з підприємства - 150,7 тис. т, 102,3% до рівня попереднього року;

- товарна продукція в діючих цінах - 7011,9 млн грн, 84,6% до рівня попереднього року;

- реалізація промислових товарів - 7108,6 млн грн, 85,8 % до рівня попереднього року.

Єдиний в Україні виробник сортової нержавіючої сталі знизив у 2020 році виторг на 14% через падіння світових цін на металопродукцію.

ПрАТ «Дніпроспецсталь» являється експортером металургійної продукції та виробляє високоякісні металургійні вироби широкої номенклатури. Питома вага експорту готової продукції складала 68% від загального доходу від реалізації продукції за 2020 рік (2019 р.: 61%), що дозволило підприємству отримати валовий прибуток у розмірі 541 832 тис. грн. (2019 р.: 464 733 тис. грн.) та чисті грошові потоки від операційної діяльності в розмірі 521 765 тис. грн. (2019 р.: 571 236 тис. грн.).

За 2020 рік компанія збільшила поточні зобов'язання у 2,2 рази – до 5,05 млрд грн. В той час, як довгострокові зобов'язання впали на 66,4% – до 1,3 млрд грн, а дебіторська заборгованість становила – на 10%, до 927,1 млн грн.

На кінець року активи підприємства скоротилися на 8,4% – до 6,6 млрд грн, а основні засоби – на 5,2%, до 4,4 млрд грн.

Непогашений збиток підприємства станом на 31.12.2020 становив 2,9 млрд грн. ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2020 рік підсумовував 887,8 млн грн чистого збитку проти 78,13 млн грн прибутку в 2019 році.

За 2019 рік підприємство отримало 78,13 млн грн чистого прибутку та 428,45 млн грн чистого збитку у 2018 році.

У червні 2019 року компанія скоротила випуск к сталі порівняно з попереднім місяцем на 10,8%, до 16,4 тис. т. Випуск прокату у червні впав на 7,6%, до 12,6 тис. т порівняно з травнем. Випуск товарної продукції в грошах у червні скоротився на 14,5%, до 662,9 млн грн, порівняно з попереднім місяцем.

За півроку підприємство скоротило виробництво сталі на 15,8%, до 107,2 тис. т, а прокату – на 13,2%, до 74,1 тис. т порівняно з аналогічним періодом роком раніше.

Випуск товарної продукції у січні-червні у грошовому вираженні впав на 12%, до 4,3 млрд грн порівняно з I півріччям 2018 року.

Рентабельність заводу за підсумками шести місяців негативна.

За 2020 рік ПрАТ «Дніпроспецсталь» збільшило виробництво сталі на 2,7% в порівнянні з 2019 роком – до 255 тис. т. Випуск прокату за рік зріс на 1,3% – до 154 тис. т.

Станом на 2020 рік ключовими ризиками, що впливають на дохід, для ПрАТ «Дніпроспецсталь» стали:

- погіршення кон'юктури на ключових ринках збуту металопродукції;
- зменшення попиту на сталь;
- посилення протекціонізму на зовнішніх ринках;
- підвищення цін на базові метали в умовах низької пропозиції;
- знецінення курсу гривні до долара США;
- розширення митних обмежень і квот;
- модернізація виробництва основними конкурентами.

На виробничу діяльність та фінансове становище підприємства впливає фактор політичного розвитку, включаючи вплив існуючого та майбутнього законодавства та податкового регулювання.

Рівень продуктивності праці на одного працівника зріс в 2020 році на 7,8% до рівня попереднього року та склав 34,101т/чол [18].

2.3 Рентабельність та оцінка фінансового стану підприємства

Рівень ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства становлять фінансові результати, які були отримані внаслідок цієї діяльності.

Сума прибутку та рівень рентабельності напряму залежать від обсягу операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, тому можемо сказати, що показники прибутковості характеризують всі напрямки господарської діяльності підприємства.

Задля зростання ефективності управління прибутковістю підприємство повинно систематично проводити контроль та аналіз формування, розподілу й використання доходів та витрат. Результати аналізу фінансових результатів мають важливе значення для підприємства і для зовнішніх користувачів (комерційні банки, податкові організації, фінансові організації, акціонери тощо).

Стабілізація та вдосконалення діяльності підприємства можливе лише за умови досягнення певного критерію (рекомендованого) у показниках ефективності управління [20, с.486].

Аналіз показників рентабельності ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2020 роки наведено у таблиці 2.4

Таблиця 2.4

Аналіз рентабельності ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки

Показники	2018	2019	2020	2021	Відхилення		
					2019-2018	2020-2019	2021-2020
Рентабельність сукупного капіталу	-7,42	1,45	-15,53	1,38	8,88	-16,98	16,91
Рентабельність власного капіталу	-70,84	8,80	-136,03	7,92	79,64	-144,83	143,95
Рентабельність активів	-6,17	1,08	-12,78	2,03	7,25	-13,85	14,81
Чиста рентабельність власного капіталу	-58,92	6,52	-111,91	4,1	65,44	-118,44	116,01
Операційна рентабельність продажу	-0,79	-0,92	-1,07	-0,7	-0,13	-0,15	0,37

Продовження табл. 2.4

Чиста рентабельність продажу	-4,45	1,00	-12,48	-8,37	5,45	-13,48	4,11
Валова рентабельність виробництва	5,70	6,00	8,25	8,4	0,30	2,24	0,15
Чиста рентабельність виробництва	-4,70	1,06	-13,51	-9,61	5,76	-14,57	3,9
Валова рентабельність активів	7,48	6,11	7,80	7,96	-1,38	1,69	0,16
Валова рентабельність поточних активів	18,08	17,51	23,38	22,83	-0,57	5,87	-0,55
Валова рентабельність інвестованого капіталу	71,43	36,98	68,30	57,95	-34,45	31,31	-10,35

За даними таблиці 2.4 видно, що компанія має низькі показники рентабельності. Виключенням є 2019 рік, який був прибутковим. За 2019 рік значення показників рентабельності збільшилося майже за всіма показниками. Тобто, у 2019 році рентабельність позитивна – підприємство покриває власні витрати та отримує прибуток.

З таблиці 2.4 ми бачимо, що показники рентабельності за 2018 і 2020 роки незадовільні, через що можна стверджувати, що за даний період господарська діяльність підприємства не була ефективною та прибутковою, та має незадовільні фінансові результати.

Рентабельність безпосередньо пов'язана з рівнем прибутку, проте її не можна ототожнювати з абсолютною сумою одержаного прибутку. Рентабельність – це ступінь прибутковості. Показники рентабельності більшою мірою відображають остаточні результати господарської діяльності, тому що їх величина відображає співвідношення ефекту з вкладеним капіталом або спожитими ресурсами. Показники рентабельності також застосовують в інвестиційній політиці та ціноутворенні продукції [21, с.249].

Успіх підприємства у більшості залежить від того, наскільки правильно та вчасно здійснена обов'язкова фінансова оцінка управління витратами в процесі планування та прийняття управлінського рішення.

Таким чином, ми бачимо, що підприємство з виготовлення металопродукції із спеціальних сталей та сплавів ефективно працювало лише у 2019 році, адже зазначено отримання прибутків, відбулося нарощення обсягів виробництва та реалізації збуту, але всі інші роки за зазначений період виявились збитковими. Тобто керівництво ПрАТ «Дніпроспецсталь» потребує перегляд політики управління підприємством, з метою розробки шляхів підвищення ефективності його діяльності.

Серед найсуттєвіших проблем, які перешкоджають результативному розвитку ПрАТ «Дніпроспецсталь», є:

- висока енергомісткість виробництва;
- стабільна збитковість;
- зростання конкурентоспроможності на світовому ринку;
- застаріле обладнання;
- перевищення витрат виробництва над доходами;
- неможливість платоспроможності.

Джерелами підвищення рентабельності виробництва можна вважати систематичне зростання продуктивності праці, економне використання всіх видів ресурсів, збільшення обсягів виробництва та підвищення якості продукції [22].

Однією з найважливіших умов для підприємства в умовах фінансової кризи й основою їх стійкого фінансового стану є його фінансова стабільність. Нестабільність виробничої діяльності, зменшення якості продукції, труднощі з її реалізацією можуть призвести до скорочення надходження коштів на рахунки підприємства, в результаті чого погіршується його платоспроможність.

2.4 Аналіз фінансового стану підприємства

Підприємство самостійно має визначити межі своєї фінансової стійкості. Нестабільна фінансова стійкість підприємства може привести до його неплатоспроможності, саме тому аналіз фінансового стану підприємства дає змогу визначити ефективність його діяльності.

У таблиці 2.5 розрахована динаміка показників фінансової стійкості та платоспроможності ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2020 роки.

Таблиця 2.5

Динаміка показників фінансової стійкості та платоспроможності ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2020 роки

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення	
				2018-2019	2019-2020
Оборотні активи	3 137 728	1 665 204	2 214 088	-1 472 524	548 884
Поточні зобов'язання	4 915 886	2 192 430	2 636 461	-2 723 456	444 031
Грошові активи	138 968	9 661	28 895	-129 307	19 234
Запаси	1 246 979	1 130 820	1 161 575	-1 161 159	30 755
Поточні активи	4 915 886	2 241 955	5 052 736	-2 673 931	2 810 781
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1 644 101	1 613 505	2 585 892	-30 596	972 387
Власний капітал	1 383 890	266 186	454 909	-1 117 704	188 723
Чистий оборотний капітал	-	49 525	2 416 275	49 525	2 366 750
Баланс	7 943 877	4 072 121	5 677 262	-3 871 756	1 605 141
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,00	1,02	1,92	0,02	0,89
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,38	0,24	0,40	-0,14	0,16
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,03	0	0,01	-0,02	0,01
Коефіцієнт маневрування	3,55	8,42	11,11	4,87	2,68
Коефіцієнт платоспроможності	0,17	0,07	0,08	-0,11	0,01

За даними таблиці 2.5 ми можемо побачити, що показники фінансової стійкості та платоспроможності підприємства погіршується. Спостерігається нестійке фінансове положення підприємства, яке характеризується дефіцитом джерел для фінансування запасів та порушенням платоспроможності, хоча

зберігається можливість відтворення рівноваги платіжних засобів і платіжних зобов'язань за рахунок залучення тимчасово вільних джерел засобів в оборот підприємства [23].

Для того визначення фінансового стану підприємства проведемо аналіз показників фінансової сталості (таблиця 2.6).

Таблиця 2.6

Показники фінансової сталості ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення		
					2018- 2019	2019- 2020	2020- 2021
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності, концентрації власного капіталу)	0,16	0,17	0,21	0,05	0,01	0,04	0,16
Коефіцієнт маневрування власних коштів	0,58	0,20	0,28	0,44	-0,38	0,08	-0,16
Коефіцієнт фінансової залежності (заборгованості)	0,84	0,83	0,85	0,95	-0,01	0,02	-0,1
Коефіцієнт фінансового ризику	5,37	4,74	4,23	19,2	-0,63	-0,51	-14,97
Коефіцієнт самофінансування (фінансової стійкості)	0,19	0,21	0,23	0,05	0,02	0,02	0,18

$$1. \text{ Коефіцієнт автономії} = \frac{p.1495}{p.1900}; \quad (2.1)$$

$$2. \text{ Коефіцієнт маневрування власних коштів} = \frac{(p.1495+p.1595-p.1095)}{p.1900}; \quad (2.2)$$

$$3. \text{ Коефіцієнт фінансової залежності} = \frac{(p.1595+p.1695)}{p.1900}; \quad (2.3)$$

$$4. \text{ Коефіцієнт фінансового ризику} = \frac{(p.1595+p.1695)}{p.1495}; \quad (2.4)$$

$$5. \text{ Коефіцієнт самофінансування} = \frac{p.1495}{(p.1595+p.1695)}; \quad (2.5)$$

За даними таблиці 2.6 бачимо, що підприємство має нестійкий фінансовий стан, при якому відбувається порушення платоспроможності компанії та скорочується ефективність діяльності.

Для того, що визначити тип фінансової стійкості ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки необхідно провести оцінку джерел формування запасів підприємства.

Показники фінансової стійкості ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки наведена в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Показники фінансової стійкості ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Наявність власних оборотних засобів	-3 422 259	-1 004 262	-4 175 404	-3 874 832
Наявність власних та довгострокових позикових джерел для формування запасів	-1 778 158	2 745 947	-2 914 329	-2 461 928
Загальна величина джерел формування запасів	2 860 479	2 495 961	2 138 407	2 205 267
Вартість запасів підприємства	-4 818 606	-2 132 695	-5 336 979	-2 837 250
Надлишок (+)/ нестача (-) довгострокових джерел формування	-3 174 405	1 617 514	-4 075 904	-2 944 631
Надлишок (+)/ нестача (-) загальної величини джерел формування запасів	1 464 132	1 367 528	976 832	1 081 128

Для визначення типу фінансової стійкості підприємство використовуємо трикомпонентний показник (табл.2.8).

Таблиця 2.8

Показники за типом фінансової стійкості ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Ф	Ф < 0	Ф < 0	Ф < 0	Ф < 0
ФВД	ФВД < 0	ФВД > 0	ФВД < 0	ФВД < 0
ФЗК	ФЗК > 0	ФЗК > 0	ФЗК < 0	ФЗК > 0

Аналізуючи дані таблиці 2.8, можемо робимо висновок, що дане підприємство має критичний (кризовий) фінансовий стан.

Підприємство втратило свою платоспроможність та для джерела фінансування запасів використовує кредиторську заборгованість через нестачу власних та довгострокових позикових джерел формування запасів.

Господарська діяльність підприємства супроводжується простроченою заборгованістю по кредитах, дебіторською заборгованістю та нестачею довгострокових джерел формування у 2018, 2020 та 2021 роках.

Спостерігається тенденція зменшення цін на виготовлену продукцію внаслідок зниження попиту з боку споживача, що призвело до зниження доходу від реалізації виробничої діяльності підприємства та зниження надходжень грошових коштів. За період 2018-2021 років підприємство здійснювало контроль за якістю продукції та цінами на ринку задля розширення асортименту продукції та забезпечення попиту на продукцію.

Аналіз фінансової стійкості підприємства показав, що за вказаний період ПрАТ «Дніпроспецсталь» є неплатоспроможним, що, без дієвої фінансової, політики може призвести до банкрутства та повної ліквідації компанії.

Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності, концентрації власного капіталу) підприємства менше межі норми (мінімальне значення – 0,5), це свідчить про зменшення фінансової незалежності та неспроможність покрити зобов'язання власними капіталом.

Задля прийняття ефективних управлінських рішень, оцінки та прогнозування господарської діяльності, необхідно проводити аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства. Це допоможе виявити та скорегувати основні проблеми та сприятиме створенню плану вирішення цих проблем.

Для проведення аналізу фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Дніпроспецсталь» необхідно розрахувати показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Дніпроспецсталь» та надати оцінку їх значення за період 2018-2021 років (табл.2.9).

Таблиця 2.9

Основні показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ
«Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки

Показники, тис. грн	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021р.	Відхилення		
					2019- 2018	2020- 2019	2021- 2020
Усього активів	5264966	4757946	4504294	4685637	-507 020	-253 652	181 343
Основні засоби	4766698	4673940	4426990	4503925	-92 758	-246 950	76 935
Довгострокові фінансові інвестиції	6710	5934	6218	-	-776	284	-6218
Запаси	1246979	1130820	1161575	1289223	-116 159	30755	127 648
Сумарна дебіторська заборгованість	197604	1025806	927061	1024525	828 202	-98 745	97 464
Грошові кошти та їх еквіваленти	66549	8925	28895	15378	-57 624	19 970	-13 517
Нерозподілений прибуток	-2 353 587	-2 145 047	-2 857 748	-2 274 036	208 540	712 701	583 712
Власний капітал	1383890	3750211	328890	345382	2 366 321	-3 421 321	16 492
Довгострокові зобов'язання	1644101	3750211	1261075	1741209	2 106 110	-2 489 136	480 134
Поточні зобов'язання	4915886	2241955	5052736	3981402	-2 673 931	2 810 781	-1 071 334
Чистий прибуток (збиток)	-	78131	-	-	78131	-78 131	-
Середньорічна кількість акцій	1075030	1075030	107530	107530	-	-	-

З таблиці 2.9 видно, що підприємство потребує впровадження заходів, які будуть спрямовані на ліквідацію кризового явища.

Бачимо, що тільки за 2019 рік, підприємство має чистий прибуток. Збільшення обсягу випуску продукції має забезпечити зростання вартості компанії. Більшою мірою, на фінансово-господарську діяльність за обраний термін вплинуло зростання цін на матеріали, натомість, зниження ціни на металопродукцію та іншу готову продукцію. Також, важливим фактором стало зниження кількості замовлень споживача, що зумовлено зростанням конкуренції на світовому ринку у галузі.

Зниження кількості замовлень споживача призвело до ускладнення стійких зв'язків на ринку, що призвело до ускладнення ресурсного забезпечення та реалізації продукції (товарів, робіт та послуг).

Підсумовуючи аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки, можемо стверджувати, що діяльність підприємства не є ефективною.

Суттєвими факторами впливу на фінансово-господарську діяльність можна виділити:

- неефективна фінансова політика підприємства;
- зростання цін на зовнішньому ринку;
- низький рівень реалізації продукції;
- недостатній розвиток технологічного обладнання.

ІІІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Визначення ризиків ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»

Прибутковість підприємства можна охарактеризувати за допомогою прибутку та рентабельності.

Для ефективного розвитку підприємства та забезпечення максимізації його діяльності важливо постійно працювати над пошуком шляхів підвищення прибутковості підприємства. Дуже важливим фактором у діяльності підприємства є виявлення та кількісне вимірювання впливу чинників на показники прибутковості підприємства, пошук резервів зростання рентабельності роботи підприємства та контроль і розробка заходів щодо використання виявлених резервів [23, с.125].

Аналіз фінансової діяльності підприємства допомагає виявити та дослідити ризики для підприємства.

Основними ризиками для досліджуваного підприємства за зазначений період стали: попит та ціни на металопродукцію, ціни на сировинні матеріали, їх доступність на ринку у необхідній кількості для задоволення потреб підприємства, тарифи на необхідні енергоносії та курс національної валюти по відношенню до долара і євро.

До головних ризиків відносимо високий рівень конкуренції та обмежена здатність підприємства конкурувати, враховуючі високу для підприємства собівартість виробництва.

Суттєвий вплив на фінансово-господарську діяльність підприємства мало підвищення цін на енергоресурси (насамперед електроенергія, природний газ, доменний газ). В даному випадку, швидке зростання цін на енергоресурси суттєво вплинуло на конкурентоспроможність продукції на зовнішніх та внутрішніх ринках. З метою зниження собівартості продукції підприємство здійснило ряд заходів стосовно оптимізації витрат: заходи щодо економії складу заданої у виробництві сировини, впровадження комплексу

заходів по зниженню використання енергоносіїв, скорочення невиробничих витрат [24].

Зниження собівартості продукції та збільшення обсягу реалізації продукції є основними показниками, що впливають на зростання прибутку підприємства. На підвищення рентабельності підприємства, головним чином, впливає зростання продуктивності праці, збільшення обсягу виробництва продукції та підвищення якості товарів.

Система перевірки якості ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» ґрунтується на ризико-орієнтованому мисленні, чіткому розумінні завдань діяльності підприємства, потреб і очікувань споживача і на таких принципах:

- рівень якості продукції визначає споживач;
- участь всіх співробітників у формуванні якості продукції, реалізації культури безпеки при виробництві продукції для споживачів ядерного енергетичного сектору;
- управління діяльністю і ресурсами підприємства здійснюється на основі ризико-орієнтованого процесного підходу;
- будь-який вид діяльності обов'язково повинен бути вдосконалений;
- рішення приймаються тільки після проведення аналізу;
- постійне підвищення компетентності персоналу, в тому числі з управління якістю та економією ресурсів;
- відносини з постачальниками будуються на взаємовигідній основі.

Суттєвий вплив на діяльність підприємства можуть мати такі зовнішні ризики, як:

- непередбачені дії державних органів;
- нестабільність внутрішньої та зовнішньої економічної політики;
- непередбачена зміна кон'юнктури внутрішнього і зовнішнього ринку;
- непередбачена політика управління конкурентів [24].

Важливим ризиком для діяльності підприємства також є зростання ціни на матеріали та транспортні послуги. Підвищення собівартості виробництва та зниження доходів підприємства здійснюється за рахунок зростання цін на матеріали, виробничі та транспортні послуги, сировину та електроносії, що призводить до неконкурентоспроможності компанії на зовнішньому ринку.

Для ліквідації даного ризику проводила моніторинг та впроваджувала тендери для визначення оптимальних постачальників продукції, товарів та послуг, що має сприяти мінімізації ризику, зниження витрат та максимізації доходу підприємства.

За досліджуваний період основними постачальниками ПрАТ «Дніпроспецсталь» були:

- ВАТ «Укрграфіт» (м. Запоріжжя);
- ВАТ «Запоріжвогнетрив» (м. Запоріжжя);
- металобрухт: «Вторчермет» (Запорізька, Дніпровська, Тернопільська, Хмельницька та Київська області);
- феросплави: Запорізький завод феросплавів.

Головними зарубіжними партнерами ПрАТ «Дніпроспецсталь» станом на 2018-2021 роки були: Китай, Польща, Німеччина, Італія, Великобританія, США, Швейцарія, Південна Корея, Індія, Бразилія та В'єтнам.

Також, підприємство має сприятливе географічне розташування, яке зумовлено близьким розташуванням джерел надходження основним матеріалів для виробничої діяльності та має доступ до використання водного транспорту та автошляхів.

У 2020 році чистий збиток ПрАТ «Дніпроспецсталь» становив на 48,1% менше, ніж у 2020 році – 461,02 млн грн. Спостерігається зниження випуску сталі підприємством на 6,2%, прокату – 2,1%. Загальна вартість продукції компанії становила 9,8 млрд грн.

Коливання цін на зовнішньому ринку промисловості потребує коригування резервів очікуваних збитків, які відображені у фінансовій звітності.

Великий вплив на промислове виробництво, як підприємства, так і України в цілому, мала епідемія COVID-19. Підприємство було змушено змінювати свою стратегію управління ризиками в стислий термін, реалізація якої мала б забезпечувати збереження своєї фінансової стійкості. Невизначеність економічного ринку та політичних ризиків зумовлювала підприємство проводити посилений моніторинг для виявлення та усунення нових ризиків діяльності підприємства.

Внаслідок появи та загострення вірусу з'являється потреба у перегляді ланцюгів постачання сировини та транспортної залежності. Для збереження свого становища, підприємству необхідно застосувати розроблену антикризову стратегію, що забезпечить стабільність та своєчасне управління ризиками компанії. Також, підприємство має швидко реагувати на зміну запитів споживача. На жаль, для ПрАТ «Дніпроспецсталь» COVID-19 тільки загострив проблему дохідності та зниження випуску продукції.

Наслідками епідемії COVID-19 для ПрАТ «Дніпроспецсталь» стали такі чинники:

- зменшення сукупного попиту продукції, робіт та послуг на зовнішньому ринку;
- обмеження збуту продукції, робіт та послуг на внутрішньому ринку;
- збільшення залежності від кон'юктури зовнішньому ринку;
- скорочення власних та довгострокових джерел формування запасів для подальшого покриття витрат компанії;
- проблеми з постачання матеріалів для виробництва;
- збільшення залежності від цін матеріалів на ринку;
- експорт продукції за зниженою ціною;
- вплив на інвестиційну діяльність;
- транспортні проблеми.

Для визначення головних факторів впливу на зміну результатів господарської діяльності підприємства, необхідно провести факторний аналіз.

Дані для факторного фінансового аналізу результату операційної діяльності ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки наведені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Дані для факторного аналізу операційної діяльності ПрАТ
«Дніпроспецсталь» за 2018-2021 роки

Показники, тис грн	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення, %		
					2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	9630970	8291100	7113451	7241187	86,09	85,80	101,8
Прибуток після оподаткування	86714	29073	191310	64816	33,53	658,03	33,88
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	9111430	7821661	6571619	6891374	85,84	84,02	104,9
Інші операційні доходи	64877	136455	56886	94308	210,33	41,69	165,8
Адміністративні витрати	155094	151982	149875	153065	97,99	98,61	102,13
Витрати на збут	328285	294434	322434	323521	89,69	109,51	100,34
Інші операційні витрати	171006	136720	202170	89394	79,95	147,81	44,22
Фінансові результати від операційної діяльності:							
Прибуток	-	17 851	-	-	-	-	-
Збиток	76 061	-	887843	59783	-	-	6,73

Аналізуючи показники операційної діяльності підприємства, можемо помітити тенденцію зменшення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт,

послуг) у 2018-2020 роках. Підприємство за досліджуваний період, окрім 2019 року, не мало прибутку в якості фінансового результату від операційної діяльності.

Для того, щоб провести аналіз зміни собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), необхідно дослідити вплив фактору ціни на реалізацію продукції.

За даними таблиці 3.1 можемо розглянути модель факторного аналізу прибутку від операційної діяльності за 2018-2021 роки:

$$П_{од} = ЧД - П_{но} + ІОД - ІОВ, \quad (3.1)$$

Де $П_{од}$ – прибуток від операційної діяльності;

$ЧД$ – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

$П_{но}$ – прибуток після оподаткування;

$ІОД$ – інші операційні доходи;

$ІОВ$ – інші операційні витрати.

$$П_{од}(2018) = 9\,630\,970 - 86\,714 + 64\,877 - 171\,006 = 9\,438\,127$$

$$П_{од}(2019) = 8\,291\,100 - 29\,073 + 136\,455 - 136\,720 = 8\,261\,762$$

$$П_{од}(2020) = 7\,113\,451 - 191\,310 + 56\,886 - 202\,170 = 6\,776\,857$$

$$П_{од}(2021) = 7\,241\,187 - 64\,816 + 94\,308 - 89\,394 = 7\,181\,285$$

Отримані результати можна представити у такому вигляді (рис.3.1):

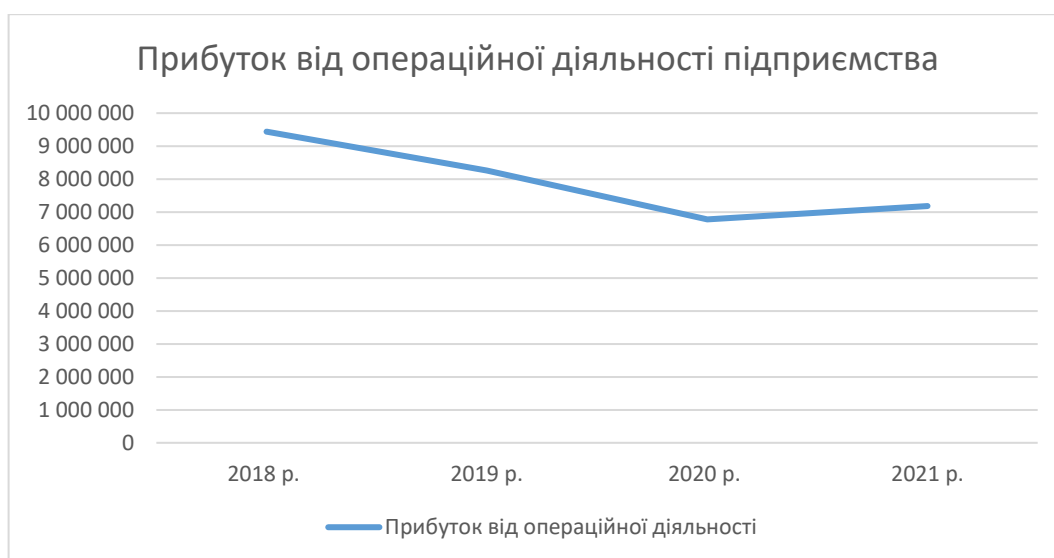

Рис.3.1 Модель факторного аналізу прибутку від операційної діяльності за 2018-2021 роки

Таким чином, незважаючи на незначні покращення, які відбулися у 2021 році, на ПрАТ «Дніпроспецсталь» зберігається кризова ситуація. У 2018-2020 роках складається тенденція зменшення прибутку від операційної діяльності та збільшення витрат підприємства.

Оцінювання якості прибутку підприємства потрібне для визначення формування та розподілу прибутку. Якість прибутку підприємства можна вважати достатньою, якщо збільшення якості прибутку здійснюється за рахунок зростання обсягу продажів та зниженням собівартості продукції. В даному випадку спостерігається низька якість прибутку підприємства, яка характеризується зростанням обсягу реалізації продукції (товарі, робіт, послуг), зумовленим ростом цін на продукції без збільшення обсягу продажів та зростанням витрат. Зростання зміни собівартості продукції (товарі, робіт, послуг) є однією з причин зменшення прибутку підприємства.

ПрАТ «Дніпроспецсталь» перебуває на грані банкрутства та має критичний фінансовий стан, маючи стабільну заборгованість перед кредиторами та відсутність фінансової стійкості за досліджуваний період.

Головними економічними факторами впливу на фінансову діяльність підприємства є:

- інфляція;
- зменшення попиту продукції;
- якість продукції;
- зменшення обсягу продажів;
- зростання конкуренції на зовнішньому ринку;

3.2 Шляхи збільшення доходів та рентабельності підприємства

Збільшення ефективності та результативності процесів та системи менеджменту якості, а також зниження втрат і ризиків проводиться шляхом опрацювання в кожному підрозділі цілей і програм за якістю, вимірювання та аналізу показників якості процесів і продукції й покращення їх на основі сучасних методів менеджменту якості, а також впровадженням методів економного виробництва [25].

Для підвищення доходів та рентабельності підприємства необхідно провести фінансовий аналіз та, за його висновками, розробити план щодо вдосконалення діяльності підприємства на різних етапах виробництва.

Проведення фінансового аналізу підприємства потрібно для поліпшення управління підприємством за рахунок забезпечення координації факторів діяльності підприємства, інформаційного забезпечення та стратегічних рішень.

Для покращення подальшого процесу виробництва, що приведе до зростання рівня доходів та рентабельності, необхідно розробити стратегію, яка включатиме:

- зростання продуктивності праці – досягається за допомогою вдосконалення організації праці та управління, науково-технологічного процесу виробництва;
- покращення якості продукції – за допомогою соціальних, організаційно-технічних та фінансових заходів, що призведуть до підвищення рівня виробництва та споживання продукції;
- зняття з виробництва низькорентабельної продукції;
- зниження витрат на виробництво продукції – задля цього необхідно змінити обсяг та структуру продукції, розробити нову стратегію щодо організації та управління виробництвом та вдосконалити технічний рівень виробництва;
- створення нової ефективної маркетингової політики;
- мотивація працівників;

- впровадження оновлених та сучасних технологій у виробництво;
- створення ефективної політики управління діяльністю підприємства.

Для того, щоб впливати на формування фінансових результатів підприємству необхідно здійснювати контроль, аналіз та прогноз його фінансового стану. Це дозволить підприємству більш ефективно використати ресурси (фінансові, трудові та матеріальні).

Оптимізація ліквідності підприємства реалізується за допомогою комплексу заходів, спрямованих на скорочення фінансових зобов'язань підприємства та збільшення активів. Фінансове зобов'язання підприємство може зменшити за рахунок: скорочення суми постійних витрат, подовження строків кредиторської заборгованості, відстрочення виплат дивідендів та відсотків. Наростити суму грошових активів можливо за рахунок: рефінансування дебіторської заборгованості, тобто система фінансових операцій, яка забезпечує прискорену конверсію дебіторської заборгованості грошовими активами [26].

Підвищення рівню фінансових показників ПрАТ «Дніпрспецсталь» можливе за рахунок збільшення вхідних та зменшення вихідних грошових потоків. Вдосконалення ефективності управління грошовими потоками підприємства зможе збільшити коефіцієнт абсолютної ліквідності. Збільшення обсягу грошових коштів встановлюється за рахунок реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, здачі їх в оренду та продажу застарілих основних фондів.

Важливим ефективним інструментом у стратегії стабілізації фінансового становища підприємства є зменшення витрат, що здійснюється за допомогою:

- зменшення постійних витрат шляхом скорочення виробничого та управлінського персоналу;
- продовження термінів кредиторської заборгованості;
- зменшення рівня витрат шляхом зниження обсягу виробництва продукції, яка не користується попитом;

- пролонгація короткострокових банківських кредитів.

Оптимізація витрат – це процес планування, аналізу, обліку й контролю витрат, а також прийняття рішень щодо подальшої фінансової політики підприємства щодо використання важелів мотивації працівників на всіх рівнях організаційної структури, у якій планування ведеться з метою визначення необхідного рівня витрат для забезпечення покращення роботи підприємства, а також розрахунок прибутку, який планується отримати за певного критерія та структури витрат. Всебічний аналіз реалізується з метою визначення ступеня раціональності витрат та оцінки впливу відповідних факторів на їх рівень.

Оптимізація витрат підприємства є одним із головних факторів підвищення конкурентоспроможності та платоспроможності підприємства. Скорочення витрат підприємства забезпечується, головним чином, економією та перерозподілом ресурсів, які використовуються у виробничій діяльності компанії. Цей процес передуює зростанню продуктивності, що, в свою чергу, впливає на підвищення якості продукції та зростання обсягу продукції.

Під час аналізу витрат підприємства дуже важливо враховувати структуру та обсяги продукції, ефективність використання ресурсів та рівень собівартості продукції. Це допомагає визначити ефективність використання грошових коштів, доцільність витрат підприємства та створити заходи їх скорочення.

З метою збільшення доходів підприємства необхідно проводити такі заходи:

1. Забезпечення прозорості інформаційної бази.
2. Фінансовий аналіз підприємства.
3. Виявлення основних факторів впливу та ризиків підприємства.
4. Розробка стратегії удосконалення діяльності підприємства.
5. Забезпечення контролю виконання плану.

Стратегічне планування є найважливішим фактором стійкості та розвитку підприємства з нестійкою фінансовою структурою. Ефективність

стратегії відзначається результативними внутрішніми елементами підприємства, його місцем на ринку й, у цілому, у зовнішньому середовищі. Виділяючи слабкі місця, важливо спрямовувати всі сили підприємства на їхнє усунення. Розробка стратегії розвитку підприємства є комплексним заходом, що охоплює внутрішні елементи підприємства (виробництво, фінансова діяльність, управління компанією, організаційна структура та моніторинг) та зовнішні (конкурентність на ринку, фінансовий ринок, клієнти та постачальники).

Для більш якісного контролю за виконанням поставленого плану щодо підвищення рівня доходів та рентабельності підприємства необхідно створити спеціальний аналітичний відділ, який буде збирати та обробляти інформацію, надану іншими підрозділами підприємства. Обробка інформації та будування висновків дозволить спрогнозувати подальші проблеми та розробити необхідний план щодо їх ліквідації.

Антикризова програма ПрАТ «Дніпроспецсталь» має залучати напрями подолання кризи на внутрішньому рівні з використанням належних принципів та методів антикризового управління підприємством, з урахуванням внутрішніх та зовнішніх чинників. Антикризова програма підприємства буде ефективною та результативною, якщо буде охоплювати всі проблемні питання та міститиме комплекс заходів подолання конкретних завдань, будучи в змозі залучити кошти ззовні. В той же час програма повинна містити в собі план, який передбачає наслідки розробленої стратегії.

Виділивши основні проблеми ПрАТ «Дніпроспецсталь», можемо виділити такі основні напрямки стратегії управління підприємством:

- контроль фінансового стану підприємства;
- розробка нової фінансової стратегії;
- скорочення витрат;
- реалізація практичних дій у кризових ситуаціях;
- створення стратегії використання ресурсів компанії.

Для досліджуваного підприємства, що має низький рівень фінансової стабільності та незалежності, необхідно розробити програму підвищення фінансової стабільності підприємства, яка має бути зосереджена на:

- забезпечення росту чистого грошового потоку підприємства;
- скорочення загальної суми фінансових зобов'язань;
- скорочення рівня поточних витрат;
- скорочення рівня фінансових ризиків.

Важливим для підприємства є:

- удосконалення кадрової політики;
- технічне переоснащення підприємства;
- пошук інвесторів;
- розробка нової фінансової політики;
- оновлення основних фондів.

Своєчасне проведення реорганізації діяльності підприємства дозволить зберегти, а згодом, підвищити рівень рентабельності. Задля збільшення рівня рентабельності необхідно:

- підвищення продуктивності праці;
- скорочення собівартості продукції;
- скорочення невиробничих витрат;
- підвищення якості продукції.

ВИСНОВКИ

Дохід та рентабельність підприємства є найважливішими важелями, що впливають на виробництво підприємства та збут. Фінансові показники вказують на ефективність чи неефективність задіяних ресурсів та капіталу.

Завданням аналізу доходів та рентабельності підприємства є: оцінка виконання визначеного параметру; аналіз динаміки показників; визначення факторів впливу, визначення ефективності діяльності підприємства.

Показники доходів та рентабельності підприємства – основні елементи аналізу та оцінки фінансового стану підприємства. Показники рентабельності дають змогу визначити сильні та слабкі сторони діяльності підприємства, створюють середовище для формування прибутку підприємства. Фінансові показники відображують прибутковість діяльності, ефективність витрат та ефективність використання ресурсів підприємства.

Для максимізації рівня прибутковості підприємству потрібно упроваджувати в свою політику такі заходи:

- організаційні (вдосконалення виробничої діяльності й організаційної структури управління, диверсифікація виробничої діяльності, реструктуризація виробництва тощо);
- технологічні (оновлення технологічної бази, переоснащення виробництва, покращення якості продукції);
- економічні стимули (покращення тарифної системи, форми і системи оплати праці, прискорення оборотності оборотних коштів тощо) [27].

Для забезпечення зростання рентабельності важливо знизити витрати на виробництво та збут продукції, удосконалити якість продукції, збільшити об'єм продажу. Підвищення об'єму продажу рентабельної продукції веде до пропорційного підвищення доходу. Якщо продукція є збитковою, то при підвищенні об'єму реалізації зменшується сума доходу, отриманого при реалізації рентабельної продукції.

Дослідивши господарську діяльність підприємства та проаналізувавши дохід та рентабельність ПрАТ «Дніпроспецсталь», можемо зробити висновок, що підприємство має нестійкий фінансовий стан та потребує розробки стратегії оновлення фінансової політики.

Після здійснення оцінки прибутковості підприємства, визначення показників доходів та рентабельності підприємства, було виявлено що більшість показників – від'ємні, що свідчить про кризове становище та ненадійність підприємства.

Операційна діяльність досліджуваного підприємства ефективною та прибутковою, на відміну від інших видів діяльності підприємства. Підприємству «Дніпроспецсталь» притаманний нестійкий фінансовий стан, що потребує реалізацію максимізації фінансових результатів.

Сильними сторонами підприємства є досвід на ринку виробництва, великий асортимент та широкий спектр послуг, якість виробництва, кваліфіковані спеціалісти.

Загрозами для підприємства є:

- збільшення витрат;
- підвищення цін на матеріали;
- втрата потенційних клієнтів;
- розширення конкуренції на ринку;
- автоматизація процесу виробничої діяльності;
- неповне використання трудових ресурсів;
- нестабільна політична ситуація.

Управління підприємством в умовах кризи має включати в себе швидке реагування на зміни, створення інформаційної бази для оцінки та подальшого прогнозування діяльності.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гуріна Н. В. Економічна сутність доходів та їх класифікація: проблеми і шляхи їх вирішення / Н. В. Гуріня // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 12. Ч. 1. – С. 203-205.
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку від 03.11.2020. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
3. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник / С.Ф. Покропивний. – [Вид. 3-е, перероб. та доп.]. – К.: КНЕУ, 2006. – 528 с.
4. Баліцька В. Доходи та рентабельність діяльності підприємств України: макроекономічна оцінка / В. Баліцька // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – № 9. – С. 62-63
5. Гудзенко Н.М., Коваль Н.І., Плахтій Т.Ф. Вплив інформаційних потреб користувачів на структуру та наповнення фінансової звітності. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 5. С. 102-113.
6. Пігуль Н.Г., Бочкарьова Т.О., Кулинич Р.О. Показники рентабельності підприємств різних галузей України та шляхи підвищення їх рівня. Економіка і суспільство. Випуск 10. 2017. С.188-193.
7. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV, від 10.08.2022. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
8. Бамбер Л. С., Петроні К. Р., Ван І. Я. «Комплексний дохід; хто боїться звітності про ефективність? Огляд бухгалтерського обліку». – 2010. – №85. – с.47

9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» від 29.11.1999р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://minfin.com.ua/>
10. Горбонос Ф. В. Економіка підприємств: підручник / Ф. В. Горбонос, Г.В. Черевко, Н. Ф. Павленчик. - К. : Знання, 2014. - 463 с.
11. Шегда, А.В., Литвиненко, Т.М., Нахаба, М.П. та інші (2001). Економіка підприємства. Київ: Знання-Прес.
12. Шляга О. В. Прибуток та рентабельність, як показники ефективності виробництва / О. В. Шляга, Л. І. Шипуля // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2014. – № 8. – С. 75-81. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_8_075.pdf
13. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник / Є. В. Мних. – К. : Знання, 2011. – 630 с.
14. Іванілов О. С. Економіка підприємства : підручник / О.С. Іванілов. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 728 с.
15. Кошельок Г. В. Факторний аналіз рентабельності власного капіталу підприємства / Г. В. Кошельок, В. С. Малишко // Економіка і суспільство. – 2016. – № 7. – С. 361–368.
16. Митрофанов Г.В. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. – К.- КНТЕУ, 2002. – 43 с.
17. Про компанію. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dss-ua.com/ukr/company/company/index.wbp>
18. Примітки до консолідованої фінансової звітності ПрАТ «Дніпрспецсталь» станом на 31 грудня 2020 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dssua.com/media/rus/company/officialinfo/fin_inf/prim2020
19. Примітки до консолідованої фінансової звітності ПрАТ «Дніпрспецсталь» станом на 31 грудня 2019 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

- http://www.dss-ua.com/media/rus/company/official-info/fin_inf/primk2019
20. Семенова Т. В., Шамрицька А. С. Оптимізація структури капіталу підприємства. *Молодий вчений*, 2014. №6 (2).
 21. Петрович Й.М. Економіка виробничого підприємництва : навч. посіб./ Й.М. Петрович, І.О. Будіщева, І.Г. Устінова та ін.; за ред. Й.М. Петровича. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання, КОО, 2001. – 405 с.
 22. Гавалешко С.В. Рентабельність підприємства та шляхи його підвищення [Електронний ресурс] / С.В. Гавалешко // Економікс. – 2012.-№ 10. – Режим доступу : www.rusnauka.com/10_DN_2012/Economics/10_106158.doc.htm.
 23. Мелень О.В. Актуальні питання прибутковості підприємства та шляхи її збільшення / О.В. Мелень, Ю.Ю. Холондач // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. темат. вип. : Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х. : НТУ «ХПІ». – 2015. – №25 – С. 123 – 126.
 24. Проміжна інформація емітента цінних паперів за 4 квартал 2021 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dss-ua.com/media/rus/company/official-info/god_inf/kz310122
 25. Політика в області якості. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dss.com.ua/rus/company/quality/index/>
 26. Литвин Б. М., Стельмах М.В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: «Хай Тек Прес», 2008. — 336 с
 27. Романова Т.В. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах / Т.В. Романова, Є.О. Даровський // Ефективна економіка. – 2015. – № 4.
 28. Примітки до консолідованої фінансової звітності ПрАТ «Дніпрощпецсталь» станом на 31 грудня 2021 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [kkz311221.pdf](#)

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»
ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
 Станом на 31 грудня 2018 р.
 (у тисячах гривень)

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду (перераховано)	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	49 720	49 720
Капітал у дооцінках	1405	3 353 432	3 452 054
Додатковий капітал	1410	114 827	114 747
Резервний капітал	1415	12 430	12 430
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 127 102)	(2 353 587)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	(761)	-
Усього за розділом I	1495	1 402 346	1 275 364
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	322 926	300 828
Довгострокові кредити банків	1510	866 835	3 920 356
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	459 707	509 131
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	1 649 268	4 730 315
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	3 320 295	120 975
товари, роботи, послуги	1615	1 341 994	1 754 508
розрахунками з бюджетом	1620	11 413	12 739
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	8 356	10 711
розрахунками з оплати праці	1630	26 508	33 577
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	98 937	60 501
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	14 333	14 330
Поточні забезпечення	1660	56 707	73 186
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	39 779	39 239
Усього за розділом III	1695	4 918 322	2 119 766
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700	-	-
	1900	7 969 936	8 125 445

ДОДАТОК Б

ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»
КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
 Станом на 31 грудня 2019 р.
 (у тисячах гривень)

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	49 720	49 720
Капітал у дооцінках	1405	3 452 405	3 226 288
Додатковий капітал	1410	114 747	114 747
Резервний капітал	1415	12 430	12 430
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 353 527)	(2 140 306)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	1 275 775	1 262 877
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	300 762	308 712
Довгострокові кредити банків	1510	3 920 356	2 794 314
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	315
Довгострокові забезпечення	1520	509 679	646 870
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	4 730 797	3 750 211
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	120 975	618 611
товари, роботи, послуги	1615	1 748 917	1 373 200
розрахунками з бюджетом	1620	12 964	13 753
у том числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	10 759	11 529
розрахунками з оплати праці	1630	33 779	37 314
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	60 702	45 799
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	14 330	14 330
Поточні забезпечення	1660	73 248	93 555
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	39 579	33 864
Усього за розділом III	1695	2 115 253	2 241 955
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700	-	-
	1900	8 121 825	7 255 043

ДОДАТОК В

Підприємство: ПрАТ "ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2018	12	31
00186536		

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2018 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року (перераховано) 4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	9 616 951	8 151 198
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(9 103 504)	(7 143 259)
Валовий:			
прибуток	2090	513 447	1 007 939
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	64 877	122 273
Адміністративні витрати	2130	(155 094)	(122 703)
Витрати на збут	2150	(328 285)	(215 124)
Інші операційні витрати	2180	(171 006)	(118 315)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	674 070
збиток	2195	(76 061)	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	31 985	34 244
Інші доходи	2240	61 651	23 981
Фінансові витрати	2250	(519 913)	(516 860)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(12 828)	(131 527)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	83 888
збиток	2295	(515 166)	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	86 714	(22 864)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	61 024
збиток	2355	(428 452)	-

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5942637	3806749
Витрати на оплату праці	2505	685899	614544
Відрахування на соціальні заходи	2510	150290	132693
Амортизація	2515	254474	258305
Інші операційні витрати	2520	374921	412923
Разом	2550	7408221	5225214

ДОДАТОК І

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2019 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8 291 100	9 630 917
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(7 821 661)	(9 111 430)
Валовий:			
прибуток	2090	469 439	519 487
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	136 455	65 737
Адміністративні витрати	2130	(155 500)	(158 499)
Витрати на збут	2150	(296 141)	(330 238)
Інші операційні витрати	2180	(132 668)	(172 621)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	21 585	-
збиток	2195	-	(76 134)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	35 057	31 985
Інші доходи	2240	553 475	61 651
Фінансові витрати	2250	(491 773)	(519 913)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(6 632)	(12 782)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	111 712	-
збиток	2295	-	(515 193)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(28 903)	86 744
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	82 809	-
збиток	2355	-	(428 449)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	398 019
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(116 627)	(29 515)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(116 627)	368 504
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	20 920	(64 516)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(95 707)	303 888
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(12 898)	(124 561)

ДОДАТОК Д

ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»
КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
 Станом на 31 грудня 2020 р.
(у тисячах гривень)

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	49 720	49 720
Капітал у дооцінках	1405	3 226 288	3 009 609
Додатковий капітал	1410	114 747	114 747
Резервний капітал	1415	12 430	12 430
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 140 308)	(2 859 321)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	1 262 877	327 185
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	308 712	107 849
Довгострокові кредити банків	1510	2 794 314	415 028
Інші довгострокові зобов'язання	1515	315	-
Довгострокові забезпечення	1520	646 870	737 381
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	3 750 211	1 260 258
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	618 611	3 121 403
товари, роботи, послуги	1615	1 373 200	1 692 185
розрахунками з бюджетом	1620	13 753	14 288
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	27
розрахунками зі страхування	1625	11 529	14 934
розрахунками з оплати праці	1630	37 314	37 105
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	45 799	55 291
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	14 330	14 330
Поточні забезпечення	1660	93 555	76 831
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	33 864	24 224
Усього за розділом III	1695	2 241 955	5 050 591
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
Баланс	1900	7 255 043	6 638 034

ДОДАТОК Е

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2020 р.**

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	7 120 068	8 291 100
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(6 574 584)	(7 821 661)
Валовий:			
прибуток	2090	545 474	469 439
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	56 886	136 455
Адміністративні витрати	2130	(153 241)	(155 500)
Витрати на збут	2150	(323 621)	(296 141)
Інші операційні витрати	2180	(211 202)	(132 668)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	21 585
збиток	2195	(85 704)	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	14 421	35 057
Інші доходи	2240	69	553 475
Фінансові витрати	2250	(416 253)	(491 773)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(598 927)	(6 632)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	111 712
збиток	2295	(1 086 394)	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	191 757	(28 903)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	82 809
збиток	2355	(894 637)	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(50 061)	(116 627)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(50 061)	(116 627)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	9 006	20 920
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(41 055)	(95 707)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(935 692)	(12 898)

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	7241187	5164774
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(6891374)	(4724152)
Валовий: прибуток	2090	349813	440622
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	94308	40178
Адміністративні витрати	2130	(119940)	(109191)
Витрати на збут	2150	(294523)	(232870)
Інші операційні витрати	2180	(69484)	(175573)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	--	--
збиток	2195	(39826)	(36834)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	121	14283
Інші доходи	2240	205661	--
Фінансові витрати	2250	(176025)	(262484)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(5150)	(602302)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	--	--
збиток	2295	(15219)	(887337)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	--	--
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	--	--
збиток	2355	(15219)	(887337)

ДОДАТОК Ж

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-15219	-887337